

LV PEAK
LATVIJAS UNIVERSITĀTES DOMNĪCA

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
**BIZNESĀ, VADĪBAS
UN EKONOMIKAS
FAKULTĀTE**

INFLĀCIJAS IETEKME UZ INVESTĪCIJĀM

UN PRIEKŠLIKUMI
INVESTĪCIJĀM
PRODUKTIVITĀTES
VEICINĀŠANĀ

04.11.2022

PĒTĪJUMA MĒRĶIS UN UZDEVUMI

MĒRĶIS

IZVĒRTĒT INFLĀCIJAS IETEKMI UZ INVESTĪCIJĀM
UN SAGATAVOT PRIEKŠLIKUMUS INVESTĪCIJĀM
PRODUKTIVITĀTES VEICINĀŠANĀ

NODEVUMI

- Analīze un priekšlikumi
- Datu bāze
- Interaktīva platformu nepārtrauktu aptauju veikšanai

UZDEVUMI:

- ① Izvērtēt inflācijas ietekmi uz investīciju dinamiku Latvijā
- ② Izvērtēt inflācijas ietekmi uz valsts investīcijām un inflācijas kompensēšanas pasākumus
- ③ Analizēt kapitāla atdevi un identificēt galvenos produktivitāti veicinošie investīciju virzieni Latvijā
- ④ Izveidot datu bāzi investīciju un kapitāla produktivitātes analīzei
- ⑤ Izveidot interaktīvu platformu uzņēmēju problēmu identificēšanai
- ⑥ Sagatavot priekšlikumus tālākiem soļiem

SATURS

- INFLĀCIJAS IETEKME UZ INVESTĪCIJĀM

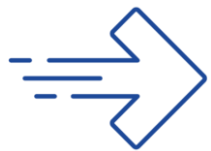
- INFLĀCIJAS IETEKME UZ VALSTS INVESTĪCIJĀM UN TO KOMPENSĒJOŠIE PASĀKUMI

- KAPITĀLA ATDEVE UN GALVENIE PRODUKTIVITĀTI VEICINOŠIE INVESTĪCIJU VIRZIENI

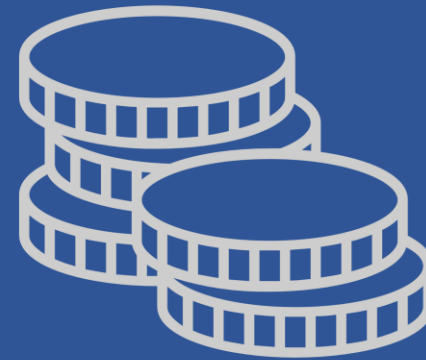

- SECINĀJUMI UN PRIEKŠLIKUMI

- TĀLĀKIE SOĻI

INFLĀCIJAS IETEKME UZ INVESTĪCIJĀM

TEORĒTISKAIS IETVARŠ: SAKARĪBA STARP INVESTĪCIJĀM UN INFLĀCIJU

- Inflācijas temps
- Inflācijas veids (pieprasījuma vai izmaksu inflācija)
- Biznesa cikla fāze
- Investīciju virziens (kādos aktīvos, nozarēs, reģionos investēt)
- Investīciju finansēšanas avots (iekšējais, ārējais)
- Investoru stratēģiskie mērķi un veids kā tie tiek īstenoti
- Ģeopolitiskā situācija, u.c.

INFLĀCIJAS SEKAS INVESTĪCIJU DINAMIKAS KONTEKSTĀ

Mērens inflācijas līmenis var būt veselīgs ekonomikai, bet deflācija var kavēt ekonomikas izaugsmi. Augstākam inflācijas līmenim ($>3\%$) var būt arī sekas, ko ietekmē:

UZŅĒMĒJDARBĪBAS UN INVESTĪCIJU VIDES NENOTEIKTĪBA - inflācijas tempu parasti raksturo ar vienu rādītāju (patēriņa cenu indeksu), bet vidējais inflācijas līmenis slēpj atsevišķu preču un pakalpojumu cenas, kas var pieaugt ar ļoti atšķirīgu dinamiku. Cenu dinamikas sarežģītība rada uzņēmējdarbības nenoteiktību, kas var izraisīt aizkavētas investīcijas un vispārēju ekonomiskās aktivitātes vājināšanos. Turklāt inflācijas ietekme uz uzņēmumu (nozari) var būt dažāda, ko lielā mērā noteiks ražošanas izmaksu struktūra, kā arī spēja augstākas izmaksas kompensēt augstākās cenās vienlaikus saglabājot konkurētspēju.

AUGSTĀKAS AIZŅEMŠANĀS IZMAKSAS - vienlaikus ar inflāciju palielinās arī procentu likmes. Turklāt inflācijas apkarošanai Centrālā banka īsteno ierobežojošo monetāro politiku, paaugstinot bāzes likmi. Tā kā kredīti kļūst dārgāki pieprasījums pēc aizdevumiem mazinās. Augstākas likmes rada lielākas izmaksas gan ilgtermiņa, gan īstermiņa aizņēmumiem (hipotēkām, patēriņa kredītiem u.c.). Palielinās izmaksas esošo parādu apkalpošanai. Tā kā procentu likmes palielinās, reaģējot uz augstajiem inflācijas rādītājiem, uzņēmumiem būs tieksme finansēt investīcijas ar pašu kapitālu, nevis palielinot parādsaistības. Tomēr kopumā investīcijas varētu «stagnēt» nenoteiktas (neskaidra) ekonomikas perspektīvas dēļ.

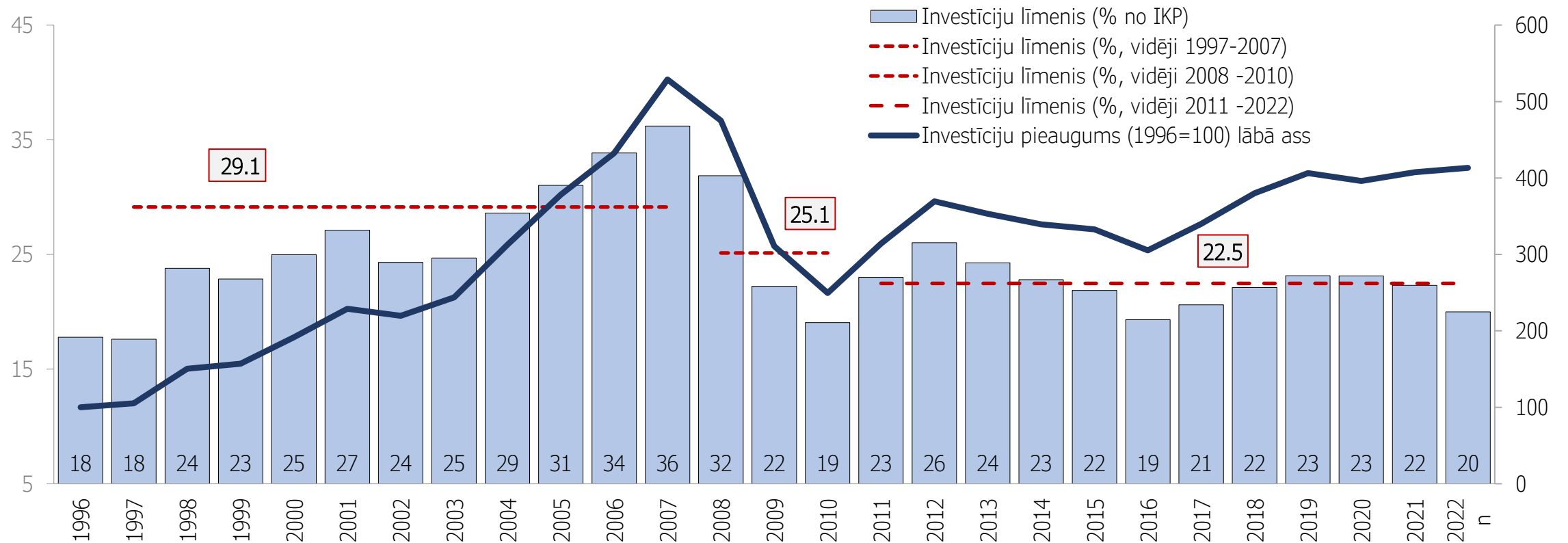

SAMAZINĀS PATĒRĒTĀJU REĀLIE IENĀKUMI, kas negatīvi ietekmē kopējo pieprasījumu un ierobežo noietu tirgus. Savukārt pieprasījuma samazināšanās dēļ aug nenoslogoto ražošanas jaudu līmenis, kas ir nozīmīgs investīcijas ierobežojošais faktors.

PATĒRĒTĀJU PREFERENČU MAIŅA - inflācija var izraisīt tā saukto «aizstāšanas efektu», kam var būt ilgstošas sekas ekonomikas transformācijai. Piemēram, naftas produktu cenu kāpums 21.gadsimta 70-jos gados veicināja pieprasījumu pēc degvielu taupošākiem transportlīdzekļiem. Šodienas gāzes cenu kāpums veicina līdzīgu pāreju uz elektriskajiem transportlīdzekļiem, kas var pastāvēt ilgi pēc inflācijas mazināšanās.

INVESTĪCIJU DINAMIKA UN LĪMENIS LATVIJĀ

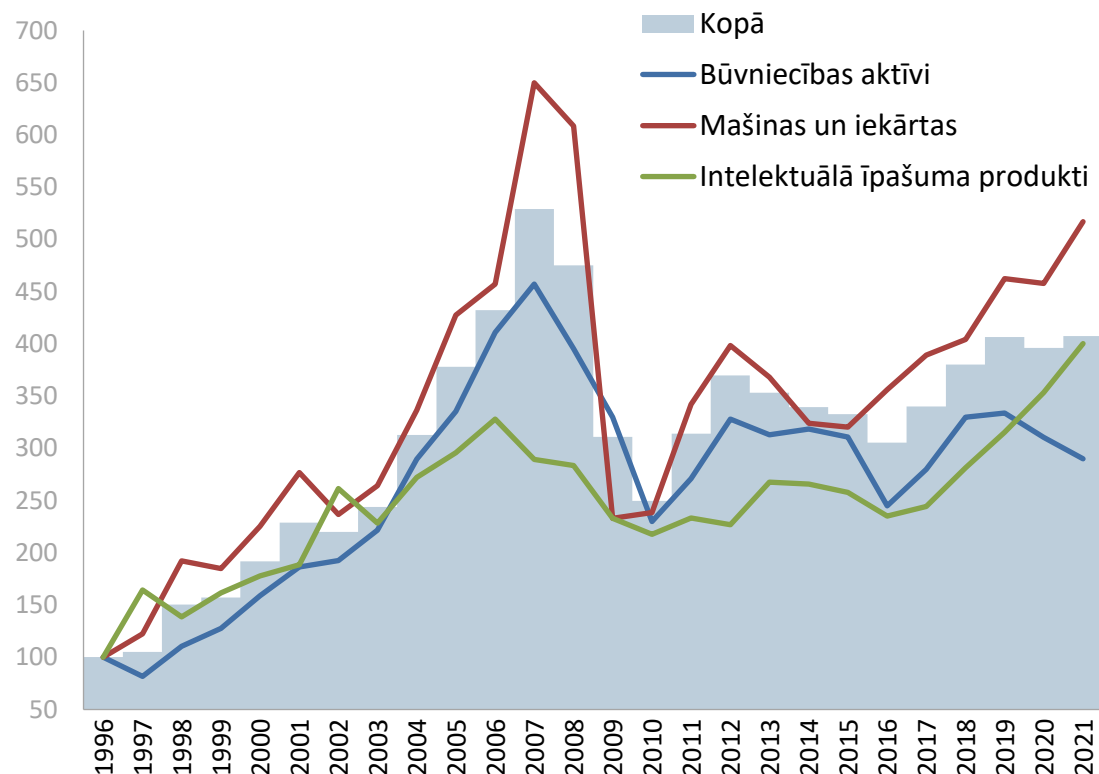

INVESTĪCIJU AKTIVITĀTES LATVIJAS EKONOMIKĀ IR SVĀRSTĪGAS. LĪDZ 2007. GADAM TĀS STRAUJI PIEAUGA, SASNIEDZOT 36,2% NO IKP LĪMENI. GLOBĀLĀS FINANŠU KRĪZES IETEKMĒ INVESTĪCIJAS PIEDZĪVOJA SMAGU TRIECIENU. IEGULDĪJUMU APJOMS TRĪS GADU LAIKĀ (2008.-2010.) SAMAZINĀJĀS PAR 53% UN 2010.GADĀ VEIDOJA 19% NO IKP, KAS BIJA ZEMĀKAIS LĪMENIS KOPŠ 1998.GADA.

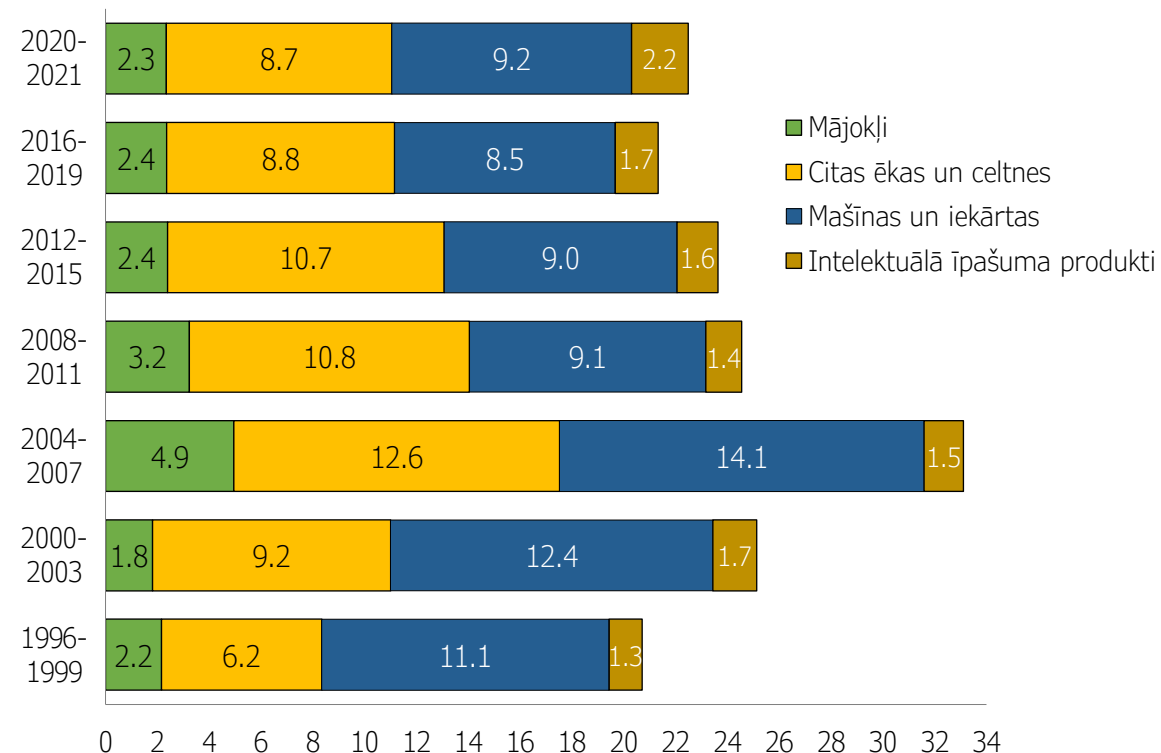
KOPŠ 2010.GADA INVESTĪCIJU DINAMIKA IR MĒRENA UN TO LĪMENIS IR ZEMĀKS NEKĀ VIDĒJI KOPŠ LATVIJAS PIEVIENOŠANĀS ES.

INVESTĪCIJU APJOMU IZMAIŅAS PA AKTĪVU VEIDIEM

INVESTĪCIJU DINAMIKA
1996=100

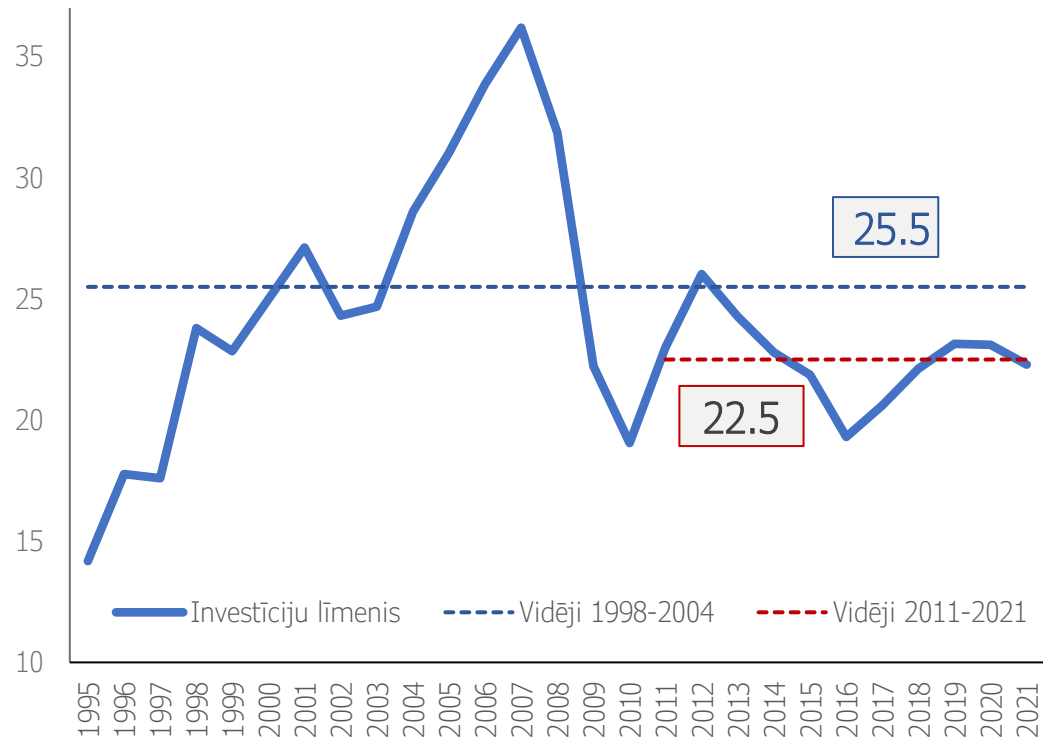
INVESTĪCIJU STRUKTŪRA
% no IKP

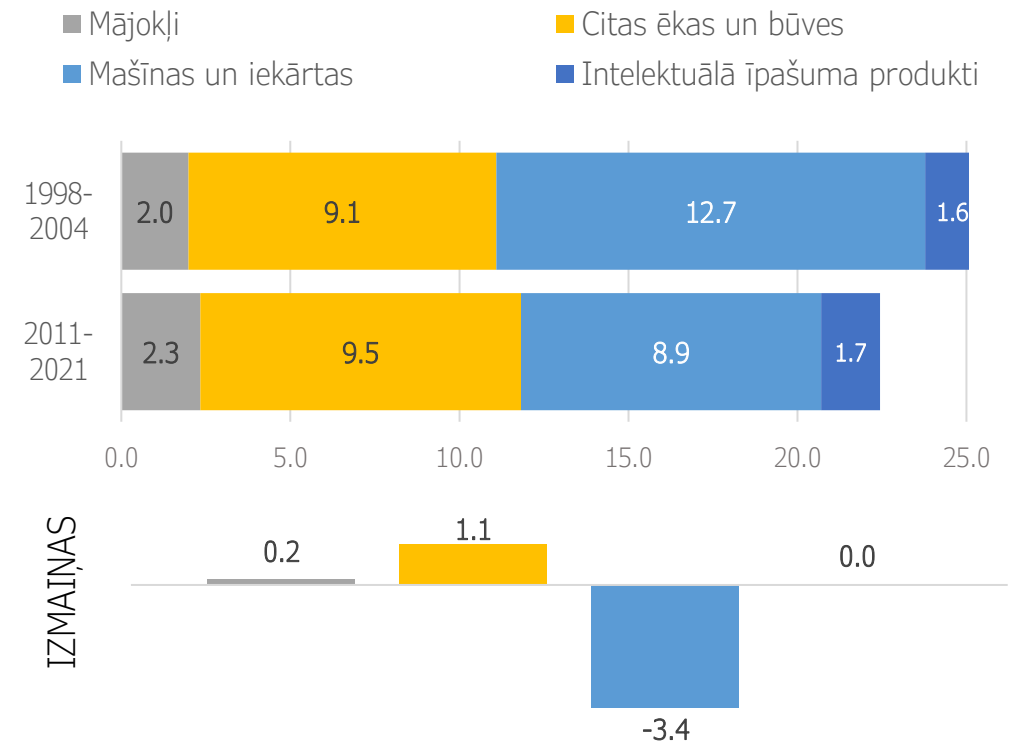
INVESTĪCIJU AKTĪVU STRUKTŪRĀ DOMINĒ BŪVNICĪBAS AKTĪVI, BET TO DINAMIKA KOPŠ 2010. GADA IR GANDRĪZ LĒNĀKA. NEKĀ PIRMS GLOBĀLĀS FINANŠU KRĪZES. PĒDĒJOS GADOS IR VĒROJAMS INVESTĪCIJU STRAUJĀKS PIEAUGUMS MAŠĪNĀS UN IEKĀRTĀS. VISSTRAUJĀK INVESTĪCIJAS AUG INTELEKTUĀLĀ ĪPAŠUMA PRODUKTOS (VIDĒJI PAR 11% GADĀ), 2021. GADĀ SASNIEDZOT VĒSTURISKI AUGSTĀKO LĪMENI – 2,2% NO IKP.

INVESTĪCIJU PLAISA LATVIJĀ

INVESTĪCIJU PLAISA LATVIJĀ
% no IKP

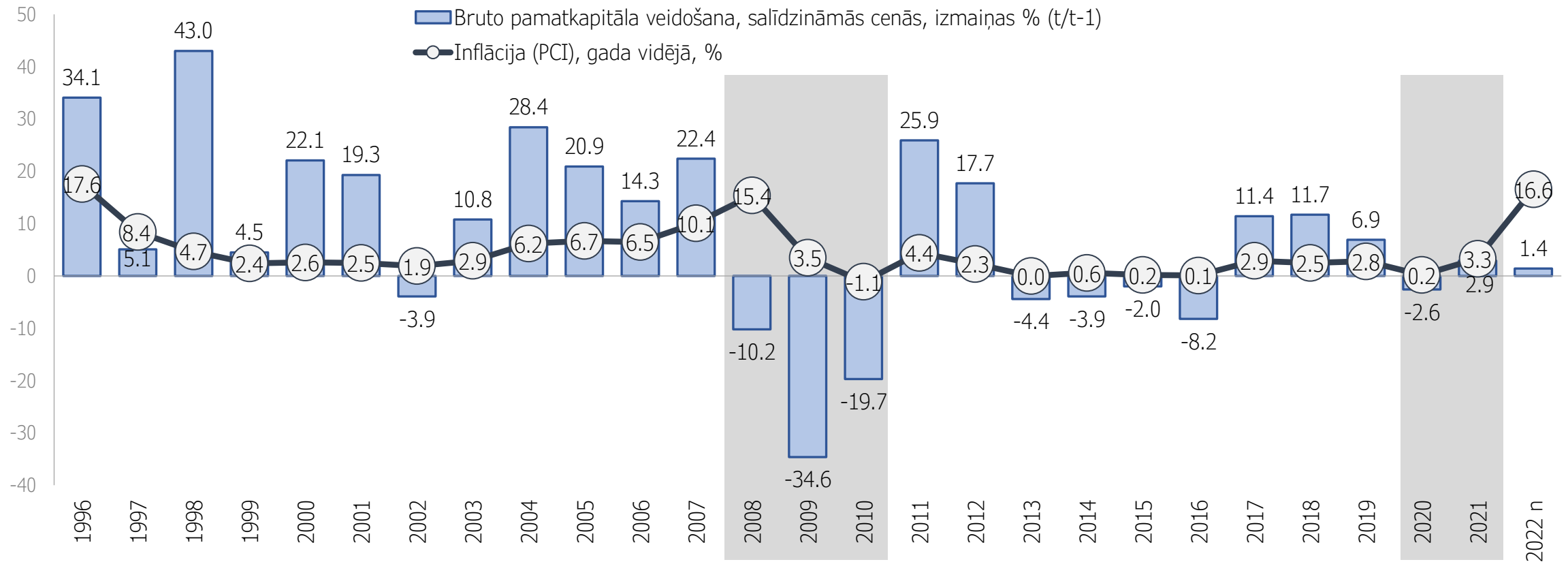

INVESTĪCIJU PLAISA PA AKTĪVU VEIDIEM
% no IKP

INVESTĪCIJU PLAISA (IZTRŪKUMS) – IR STARPĪBA STARP ESOŠO INVESTĪCIJU LĪMENI UN TO, KAS IR NEPIECIEŠAMS (VĒLAMS), LAI SASNIEGTU NOTEIKTO MĒRĶI, PIEMĒRAM, NODROŠINĀTU EKONOMIKAS STABILU DINAMIKU ILGTERMIŅĀ.

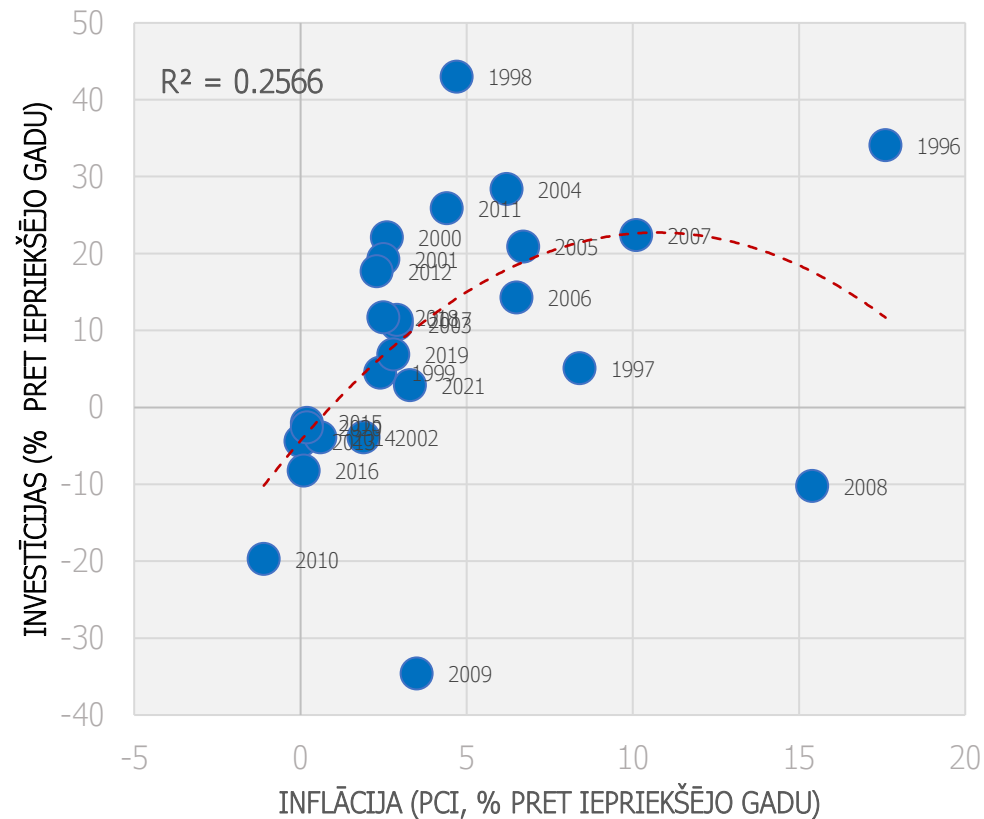
INVESTĪCIJAS UN INFLĀCIJA

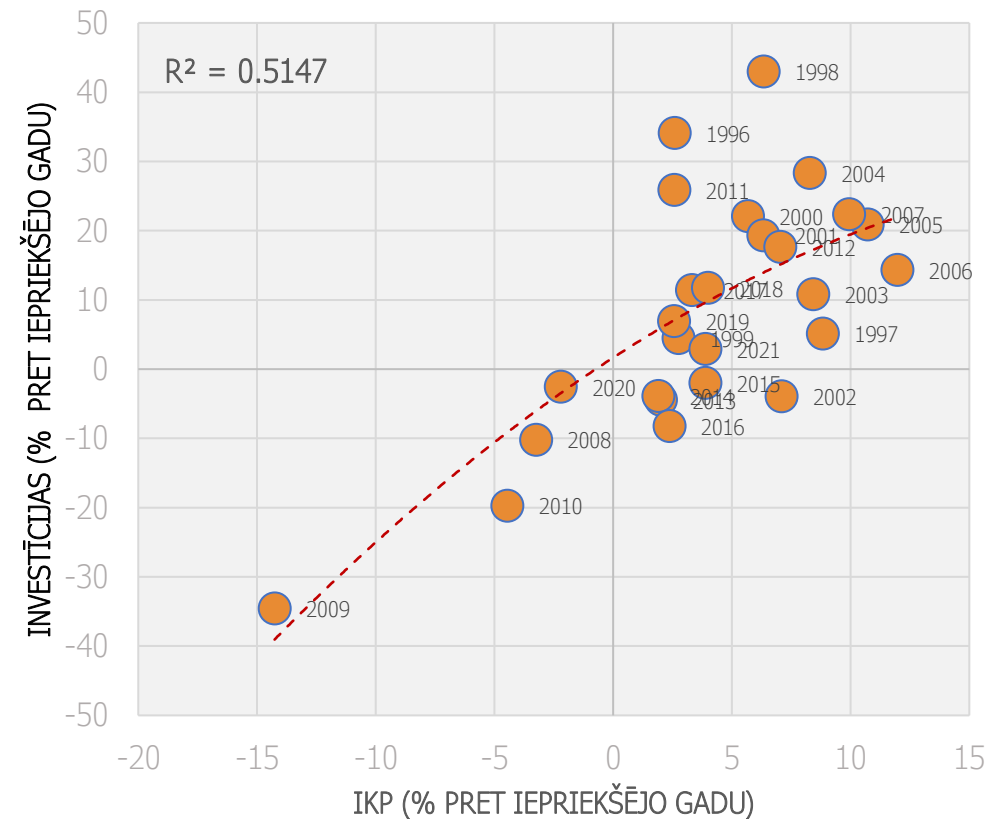
INVESTĪCIJU IKGADĒJĀ DINAMIKA, SALĪDZINOT AR INFLĀCIJAS DINAMIKU, IR ĻOTI SVĀRSTĪGA, KAS LIECINA PAR TO, KA INVESTĪCIJU APJOMUS IETEKMĒ VAIRĀKI ĀRPUS CENU FAKTORI (PIEPRASĪJUMS, FINIŠĒŠANAS PIEEJAMĪBA, ĀRVALSTU KAPITĀLA IEPLŪDE, ES STRUKTŪRFONDU APGUVE U.C.). PERIODĀ NO 2004. LĪDZ 2007. GADAM SALĪDZINOŠĪ AUGSTAS (UN AUGOŠĀS) INFLĀCIJAS APSTĀKĻOS INVESTĪCIJAS PIEAUGA VIDĒJI PAR 22% GADĀ. TURKLĀT NO 2012. LĪDZ 2019. GADAM PIE ZEMIEM INFLĀCIJAS TEMPIEM INVESTĪCIJAS PIEAUGA TĪKAI PAR 1,4% VIDĒJI GADĀ.

INVESTĪCIJU, INFLĀCIJAS UN IKP SAKARĪBAS

Investīciju un inflācijas sakarība ir nenožīmīga

Investīciju un IKP sakarība ir salīdzinoši liela

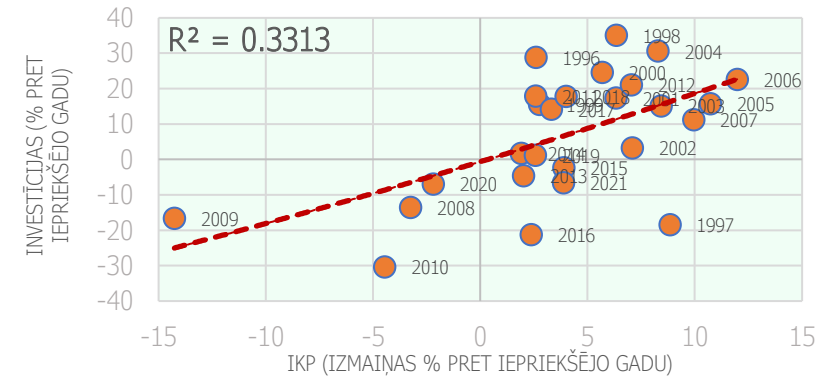
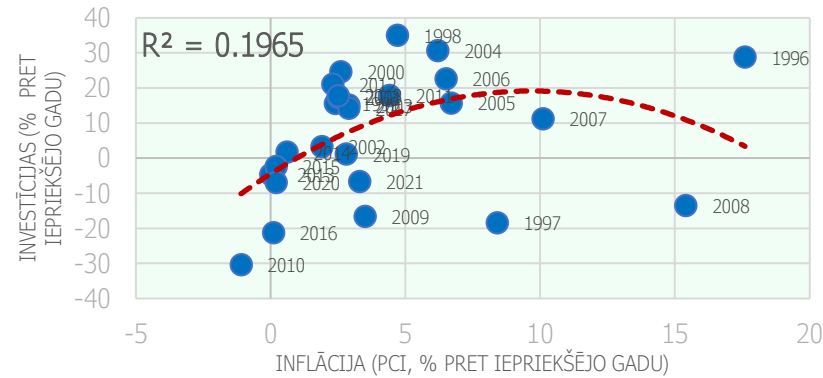

MAKRO LĪMEŅA DATOS BALSTĪTĀ INFLĀCIJAS UN INVESTĪCIJU KORELĀCIJA IR VĀJA. BET INVESTĪCIJU UN IKP SAKARĪBA IR SALĪDZINOŠI CIEŠA, ŅEMOT VĒRĀ TO, KA IZDEVUMI KOPĒJĀ PAMATKAPITĀLA VEIDOŠANĀ TIEŠĀ VEIDĀ IETEKMĒ ARĪ TEKOŠĀ GADA IKP DINAMIKU. ŠĀVUKĀRT IEPRIEKŠĒJĀ GADA IKP DINAMIKA VĀJI KORELĒJĀS AR TEKOŠĀ GADA INVESTĪCIJU DINAMIKU.

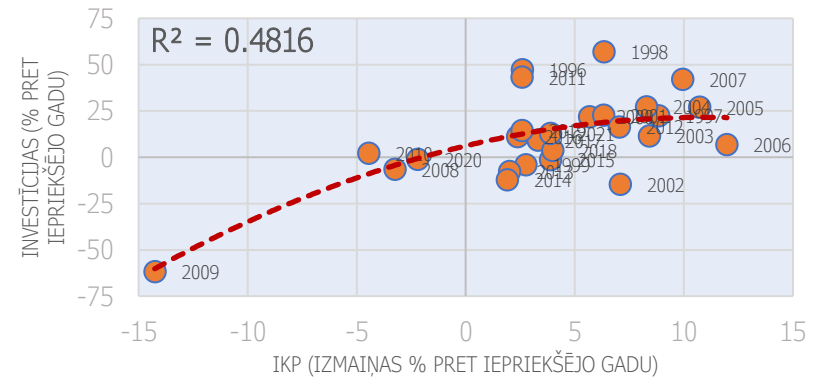
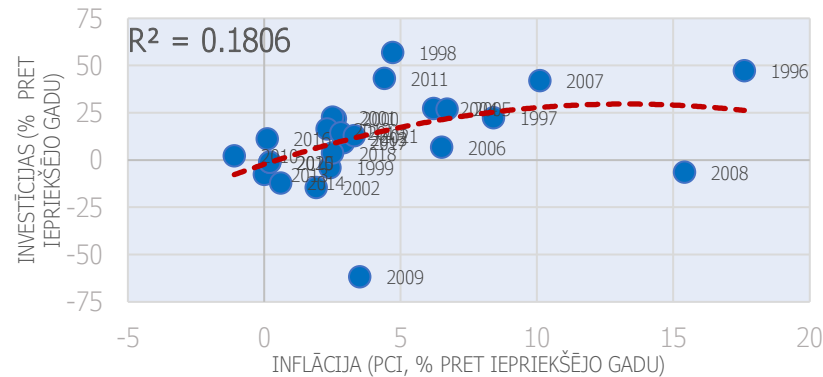
INVESTĪCIJU, INFLĀCIJAS UN IKP SAKARĪBAS

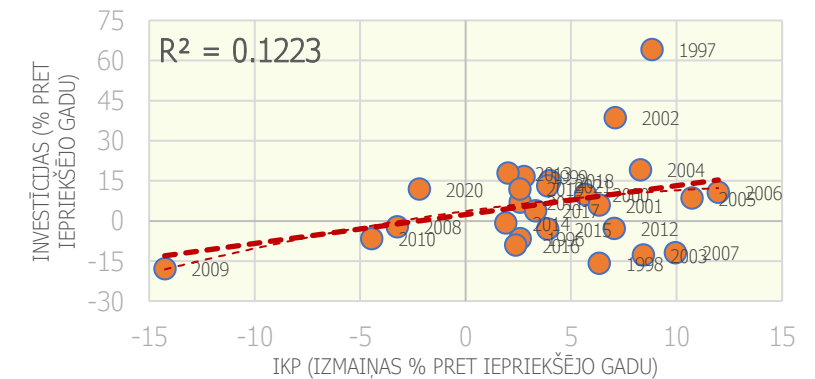
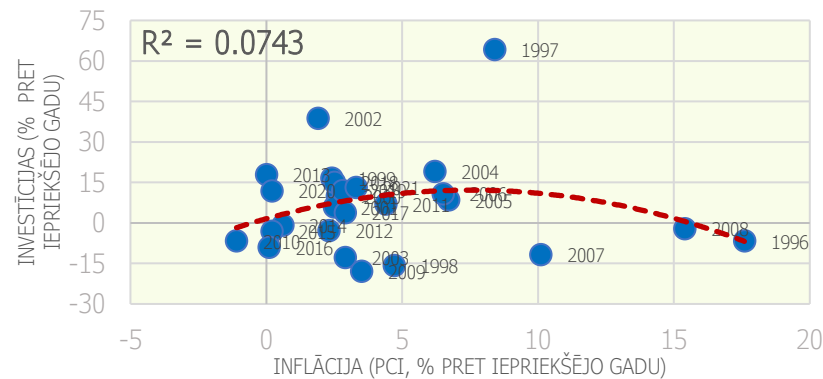
INVESTĪCIJAS
BŪVniecības
Aktīvos

INVESTĪCIJAS
Mašīnās un
Iekārtās

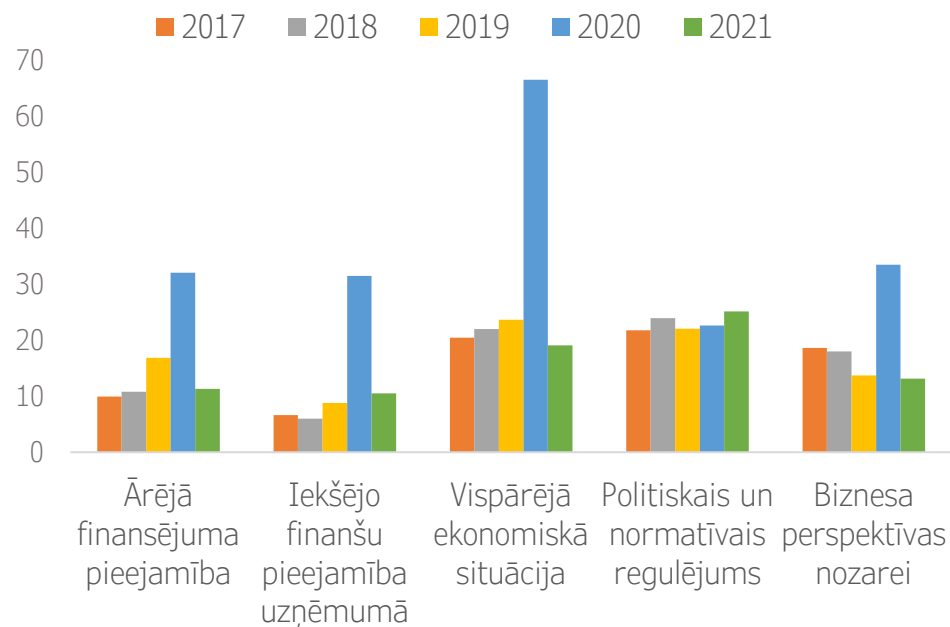
INVESTĪCIJAS
Intelektuālā
Īpašumā
Produktos

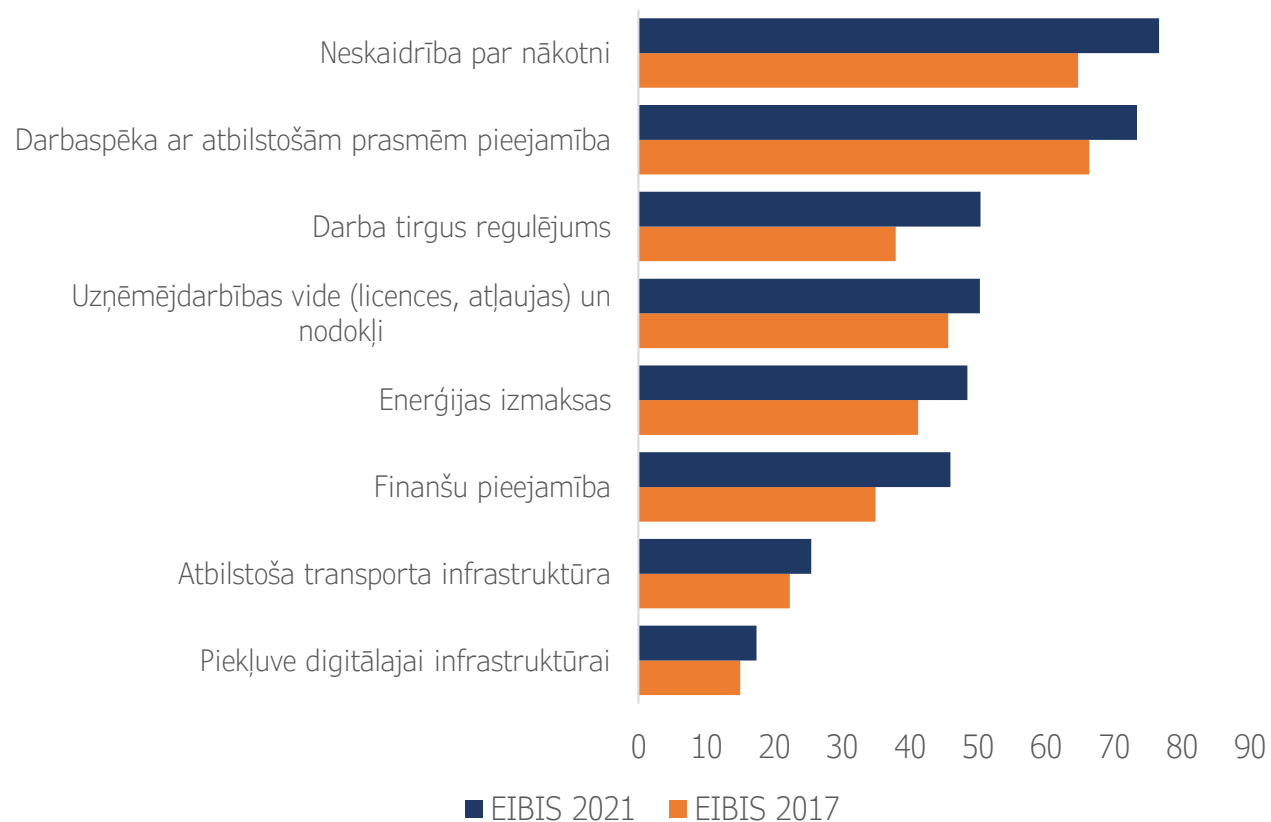
INVESTĪCIJU ŠĶĒRŠĻI LATVIJĀ

EIB APSEKOJUMU REZULTĀTI

FAKTORI, KAS IETEKMĒ UZŅĒMUMU SPĒJU VEIKT PLĀNOTĀS INVESTĪCIJAS

GALVENIE ŠĶĒRŠĻI ILGTERMIŅĀ

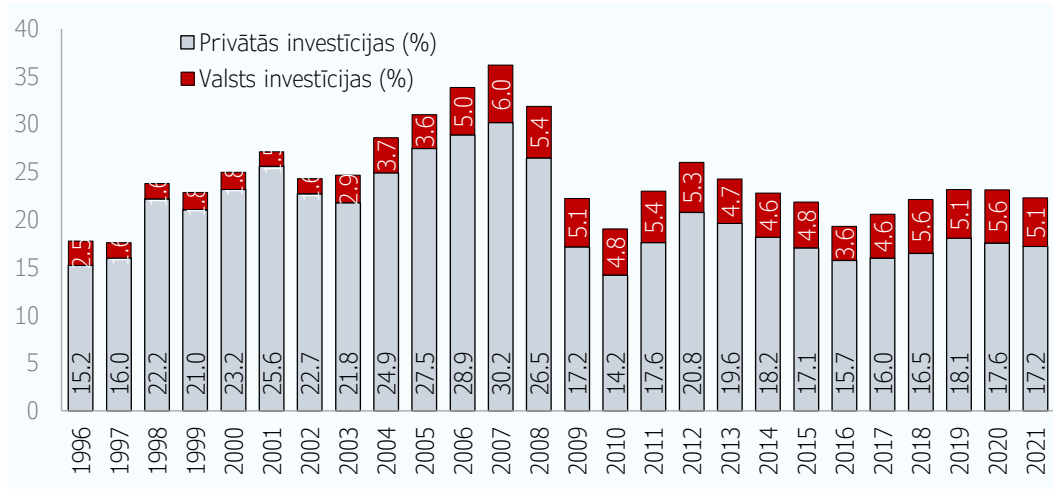
LATVIJAS UZŅĒMUMU SPĒJU VEIKT PLĀNOTĀS INVESTĪCIJAS ĪSTERMIŅĀ VISVAIRĀK NEGATĪVI IETEKMĒ POLITISKAIS UN REGULATĪVAIS KLIMATS. UN TAS IR NOZĪMĪGĀKS PAR FINANSĒŠANAS PIEEJAMĪBU. ILGTERMIŅĀ SKATĪJUMĀ NOZĪMĪGĀKI INVESTĪCIJU ŠĶĒRŠĻI IR NENOTEIKTĪBA PAR NĀKOTNI; PERSONĀLA PIEEJAMĪBA AR ATBILSTOŠAJĀM PRASMĒM, KĀ ARĪ DARBA TIRGUS REGULĒŠANA.

INFLĀCIJAS IETEKME UZ VALSTS INVESTĪCIJĀM UN TO KOMPENSĒJOŠIE PASĀKUMI

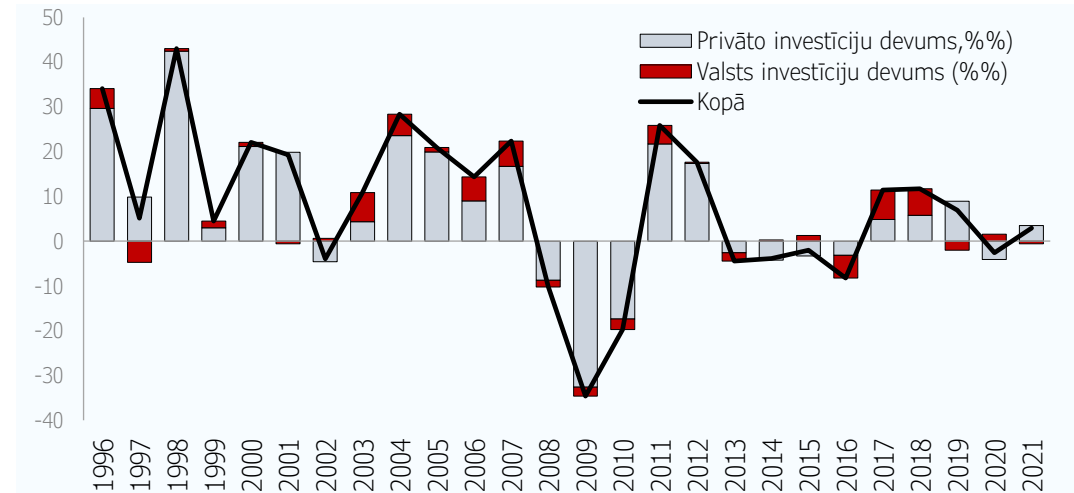

VALSTS UN PRIVĀTĀS INVESTĪCIJAS

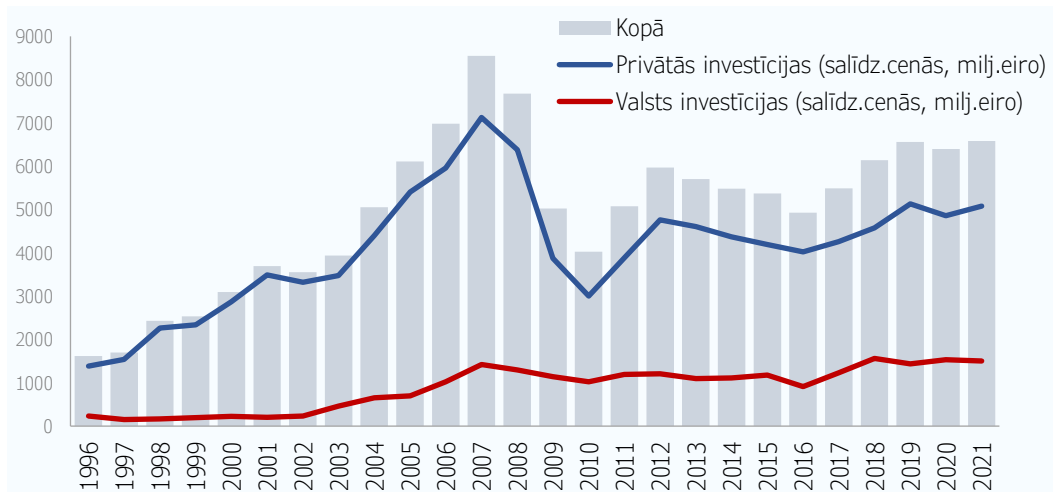
% no IKP

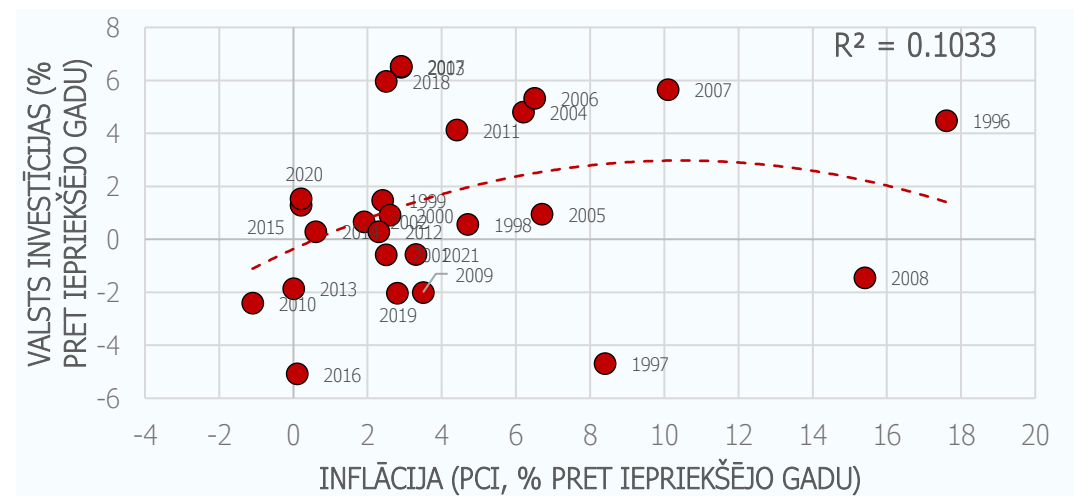
Valsts un privāto investīciju devums kopējā ikgadējā investīciju pieaugumā

Miljonos EUR, salīdzināmās cenās

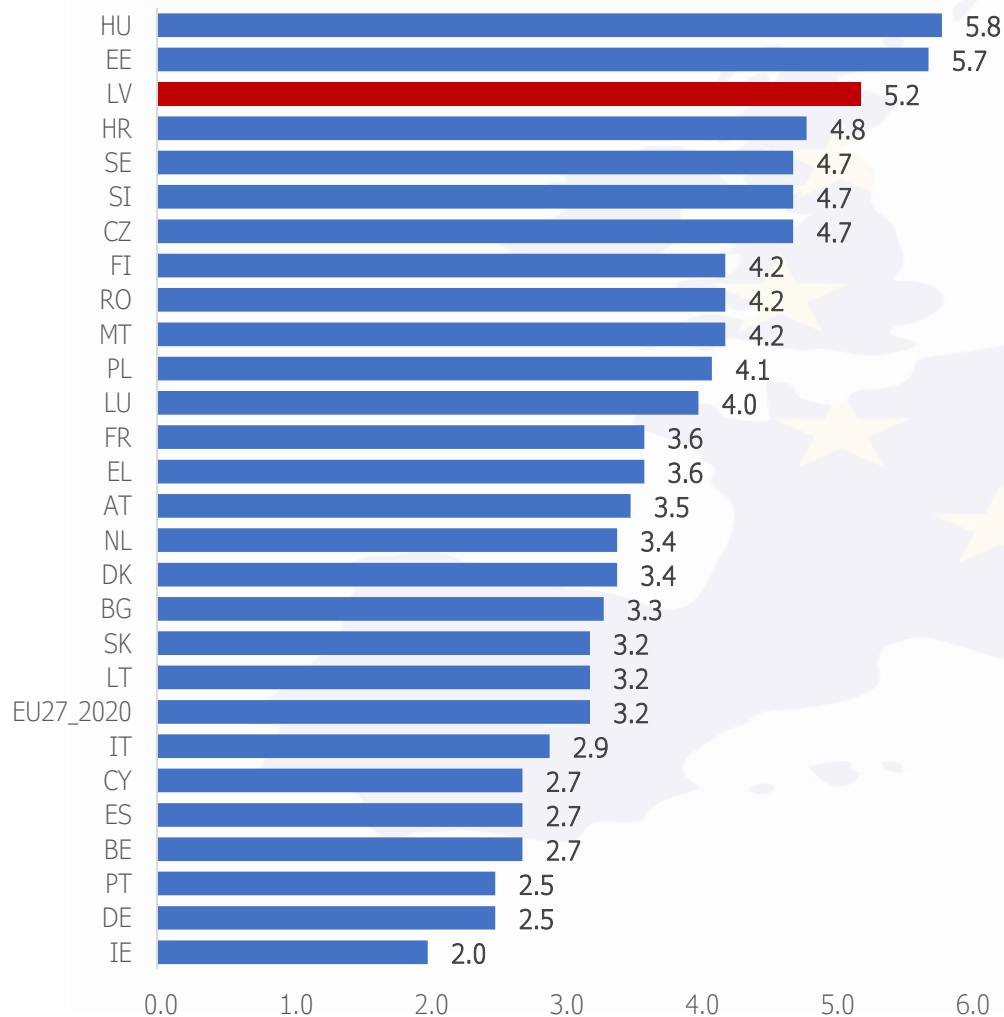
Valsts investīciju un inflācijas kopsakarības

VALSTS INVESTĪCIJU DINAMIKA - SALĪDZINĀJUMS AR CITĀM VALSTĪM

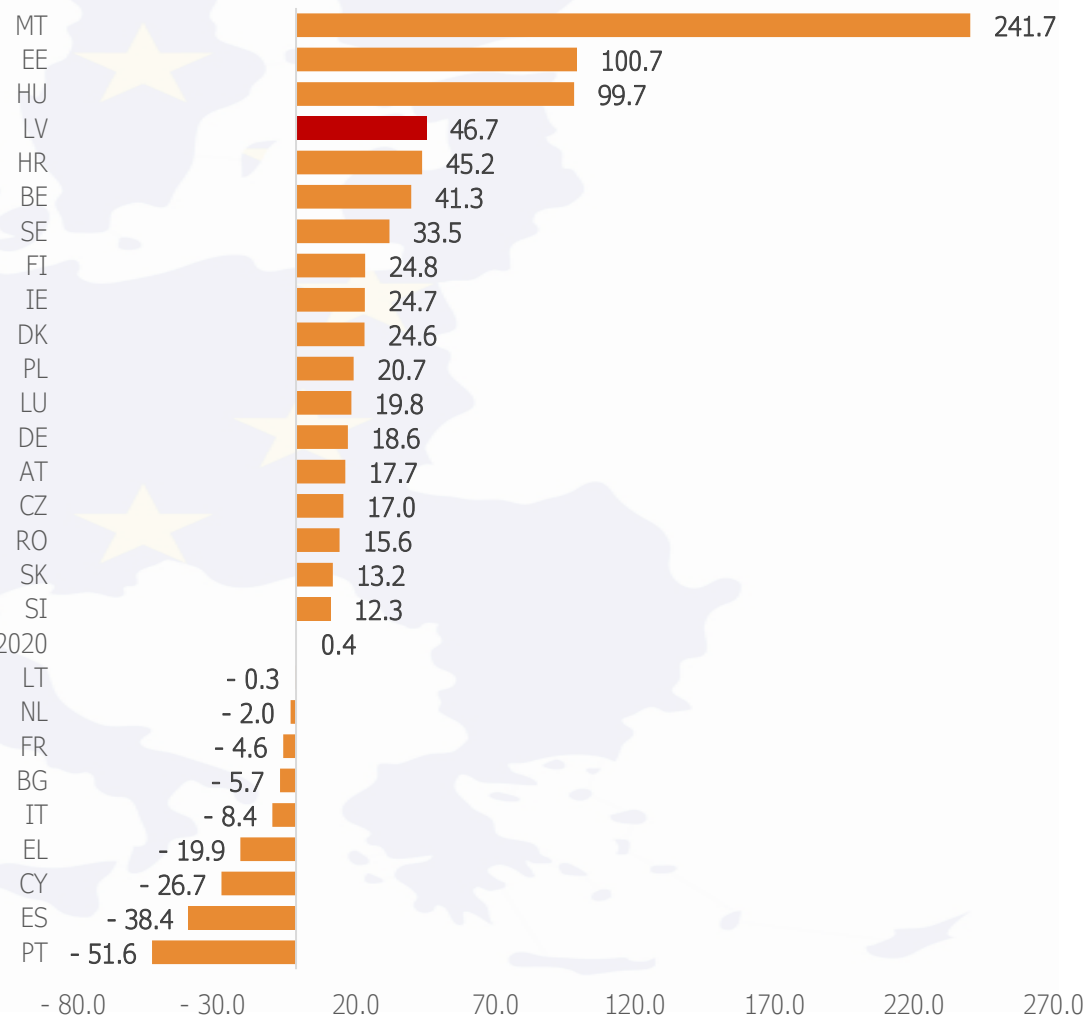
VALSTS INVESTĪCIJU LĪMENIS

2021.g., % no IKP

VALSTS INVESTĪCIJU IZMAIŅAS

Salīdzināmās cenās 2021.g. pret 2010.g., %

CITU VALSTU PIEREDZE

LV PEAK veiktā Neatkarīgo fiskālo institūciju aptauja
[11 valstis]

KO JŪSU VALSTS DARA AR PUBLISKAJĀM INVESTĪCIJĀM, ĪPAŠI CELTNIECĪBĀ, APSTĀKĻOS, KAD BŪVNICĪBAS IZMAKSAS IR ĀRKĀRTĪGI AUGSTAS? VAI VIŅI APTUR PROJEKTUS VAI PIEĻAUJ MASVEIDA INDEKSĀCIJU. JA JĀ, KĀ VIŅI TO DARA? VAI IR MĒĢINĀTS KĀDS CITS RISINĀJUMS?

KĀDUS STIMULUS (POLITIKU) VIŅI IEVIEŠ, LAI VEICINĀTU PRIVĀTĀS INVESTĪCIJAS?

VALSTS POLITIKA PUBLISKO INVESTĪCIJU JOMĀ AUGSTAS INFLĀCIJAS APSTĀKĻOS

- Nav speciālas politikas, tiek novērtēts, ka inflācija ievērojami neietekmē publisko investīciju līmeni;
- Pieļauj intensīvu investīciju projektu indeksāciju. Ja nepieciešams, tiek radīta likumdošana, kas atļauj intensīvu, plašu, vai iepriekš neplānotu indeksāciju;
- Budžeta līdzekļus pārdala par labu investīcijām;
- ES finansējuma piesaiste investīcijām, ar definētiem mērķiem vai nozarēm

VALSTS POLITIKA PRIVĀTO INVESTĪCIJU VEICINĀŠANĀ

- Nodokļu atlaides un paātrināta aktīvu amortizācija;
- Garantijas un kredīti ar labvēlīgiem nosacījumiem;
- ES fondi dažādām atbalsta programmām ar noteiktu politikas mērķi

CITU VALSTU PIEREDZE

INVESTĪCIJU PROJEKTU IZMAKSU PĀRSKATĪŠANA

INSTRUMENTI PRIVĀTO INVESTĪCIJU STIMULĒŠANAI

	LIETUVA	Biežāka cenu pārskatīšanu, arī līgumiem, kas ir īsāki par 2g. Vērtē ne tikai vispārējās cenu līmeņa izmaiņas, bet arī atsevišķu materiālu cenas	Valsts budžeta pārdales; ES struktūrfondi; Valsts aizdevumi, garantijas un citi atbalsta instrumenti . ES Modernizācijas fonds - klimatneitralitātes projekti.
	RUMĀNIJA	Korekcijas koeficienta noteikšanu līgumiem, kuros nebija paredzēta cenu korekcija inflācijas gadījumā. Metodika, ko būvētājs izmanto katram maksājuma pieprasījumam par publisko iepirkumu. Koeficientus nosaka Nacionālais Statistikas institūts un Nacionālā stratēģijas un prognozes komisija.	IMM Invest plus Atbalsta instruments investīcijām ar ievērojamu ietekmi uz ekonomiku 1,5 miljardi EUR. Atbalsts nozarēm ar potenciālu palielināt pievienoto vērtību vai nodrošināt ekonomisko izaugsmi. Būvniecības nozarei fiskālie ieguvumi līdz 2400 EUR/mēn. (atbrīvojums no IIN, VSOAI)
	ITĀLIJA		nodokļu atlaides investīcijām (materiālos un nemateriālos aktīvos), kā arī pētniecībā un attīstībā no 2023. līdz 2034. g. Stimuliem ir konkrēti sasniedzamie mērķi: konkurētspējas atjaunošana, ekoloģiskās pārejas un vides ilgtspējības veicināšana. Kopējās instrumenta izmaksas > 14 miljardu EUR; lielākā daļa summas tiek apgūta līdz 2028. gadam.
	VĀCIJA	Lielu daļu būvniecības projektu īsteno pašvaldības vai pavalstis nevis federālā valdība. Vācijā nav oficiālas šādu projektu indeksācijas. Izmaksu pieaugumu iesāktajos projektos sedz valdība, savukārt pārējo projektu īstenošana plānošanas stadijā varētu tikt atlikta.	
	SPĀNIJA	Ārkārtas cenu pārskatīšanas procedūra būvdarbu līgumiem. Līdzīgas procedūras ir pieņemušas arī Spānijas autonomie apgabali. Tomēr tie ir pauduši bažas, ka salīdzinoši liela daļa būvniecības projektu tiek atcelti.	
	AUSTRIJA	starpnozaru kompensācija - federālā valdība atbalsta vietējo valdības līmeni ar pagaidu vietējo investīciju programmu	investīciju prēmija uzņēmumiem; paātrinātā amortizācija; dekarbonizētu piedziņas veidu veicināšana uzņēmumos; energotaupība; katlu nomaiņas veicināšana; ekoinvestīciju pabalsts; investīciju atbalsts vēja un saules enerģijas jaudām.

CITU VALSTU PIEREDZE

INVESTĪCIJU PROJEKTU IZMAKSU PĀRSKATĪŠANA

INSTRUMENTI PRIVĀTO INVESTĪCIJU STIMULĒŠANAI

SOMIJA

Līdz šim centrālā valdība neko nav darījusi. Turpinās būvniecības projekti. Atsevišķas pašvaldības apsver iespēju atlikt neuzsāktos projektus. FM novērtē, ka izmaksu pieaugums bremzējas, materiālu piegādes trūkums mazinās.

SLOVĒNIJA

Nav novērots, ka iecerēto investīciju cikls palēninātos. Iekšzemes finansējums publiskajām investīcijām būtiski nemainās. 2022.g budžetā bija rekordaugsts valsts ieguldījumu līmenis. Nav paredzēti ieguldījumu ierobežojumi augsto izmaksu dēļ.

Administratīvā kapacitāte, būvstrādnieku trūkums un materiālu deficīts ir būtiskākie faktori, kas ietekmē investīciju plānu īstenošanas ātrumu. Paredzams, ka daļa no notiekošās būvniecības darbiem būs dārgāki un būs indeksācijas, taču tie netiks atcelti.

ČEHĻA

Metodiku par inflācijas klauzulu līgumos, kas noslēgti iepirkumos ar ilgāku izpildes termiņu (>1g).

Tiek ierosināts inflācijas klauzulu izmantot tikai tad, ja gada vidējais PCI palielinās par >3%. Cena tiek koriģēta reizi gadā

Pasūtītāju pienākums nav paaugstināt saskaņotās cenas ar klauzulu. Inflācijas klauzula ir balstīta uz to, ka maksājuma summa ir piesaistīta kādam cenu indeksam:

- CZSO publicētais būvniecības izmaksu indekss,
- privātpersonu publicēto būvdarbu un materiālu cenrāži,
- Indeksi atsevišķos preču tirgos, piem. Londonas metālu biržā.

NĪDERLANDE

SLOVĀKĻA

Apstiprināts mehānisms palielinātajām būvniecības izmaksām esošajiem projektiem. Mehānisma primārais mērķis - ar transportu saistīti būvniecības projekti, taču to var attiecināt arī uz citām jomām. Indeksācijas formula atspoguļo konkrētu būvmateriālu cenu pieaugumu.

Metodika jaunajiem būvniecības projektiem - kvantitatīvi noteikt papildu finanšu pieprasījumu saistībā ar neparedzamu materiālu un enerģijas cenu pieaugumu.

Pašvaldību projektiem pretendenti var saņemt papildu finansējumu būvmateriālu cenu pieauguma segšanai

mērķis palielināt ieguldījumus P&A (gan valsts, gan privātajā) - no 2023.g kā daļa no finansējuma paketes tiks ieviests P&A nodokļu atvieglojums.

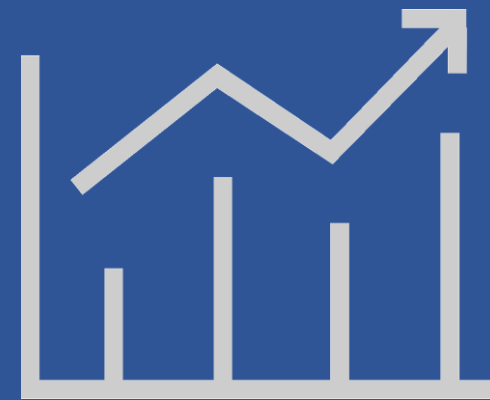
Nekādi īpaši pasākumi nav paredzēti, jo privātais sektors saskaras ar tādu pašu dilemmu - augstām ieguldījumu izmaksām.

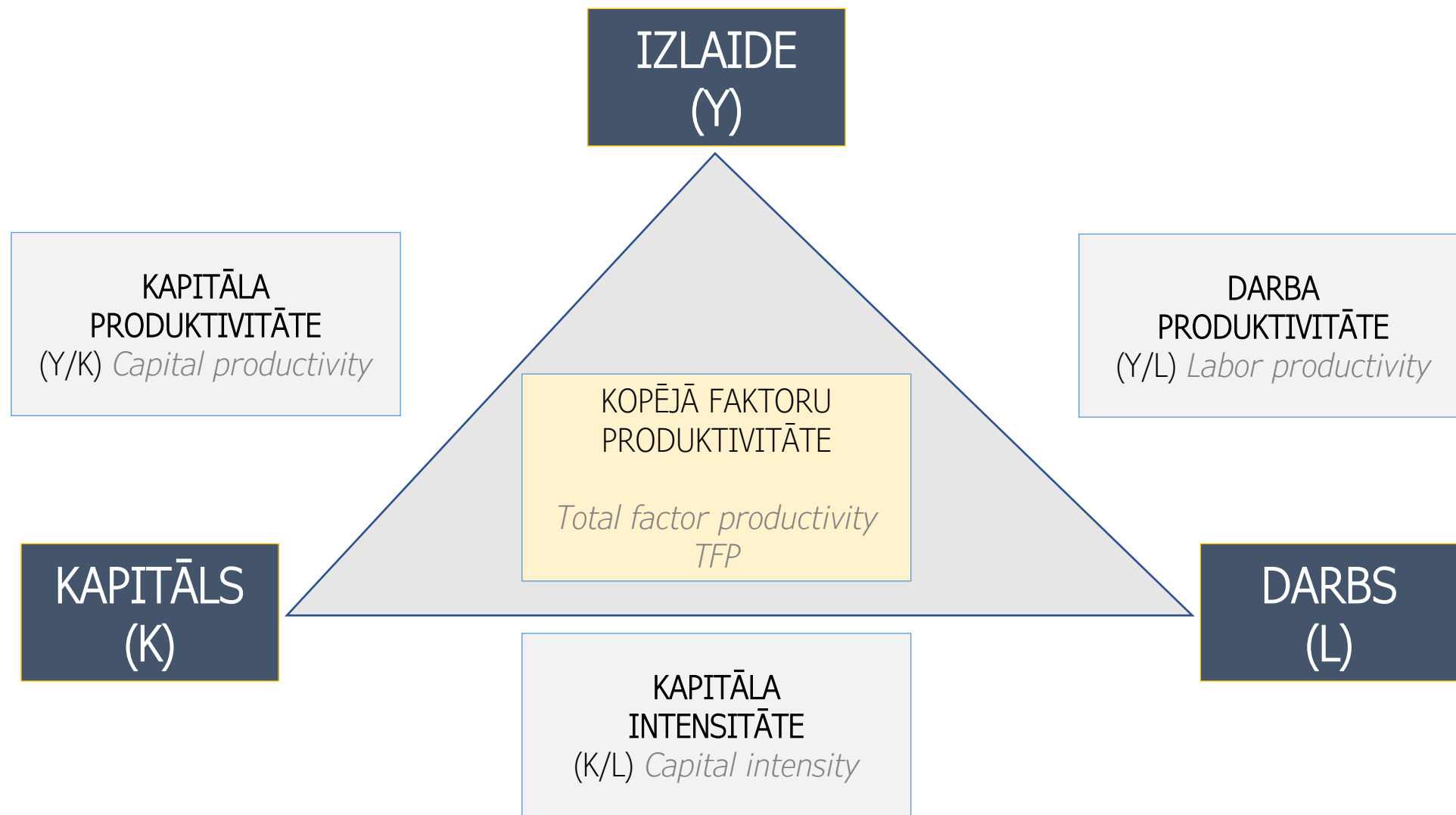
Nacionālais izaugsmes fonds - 20 miljardi EUR. Mērķis palielināt galvenokārt privātās investīcijas, kas sniedz sabiedrisku labumu. Fonds tika izveidots vēl pirms enerģijas cenu pieauguma.

INFLĀCIJAS MAZINĀŠANAS UN INVESTĪCIJAS VEICINĀŠANAS INSTRUMENTI LATVIJĀ

- Investīciju projektu indeksācija, saskaņā ar esošo likumdošanu (vadlīnijas būvniecības izmaksu kompensēšanai);
- Dažādi atbalsta instrumenti atjaunojamo energoresursu jaudas uzstādīšanai un energoefektivitātes palielināšanai;
- OIK atcelšana;
- Atbalsts energoietilpīgiem uzņēmumiem
- Atbalsts visiem uzņēmumiem elektroenerģijas cenu kompensēšanai

**KAPITĀLA ATDEVE UN
GALVENIE PRODUKTIVITĀTI
VEICINOŠIE INVESTĪCIJU
VIRZIENI**

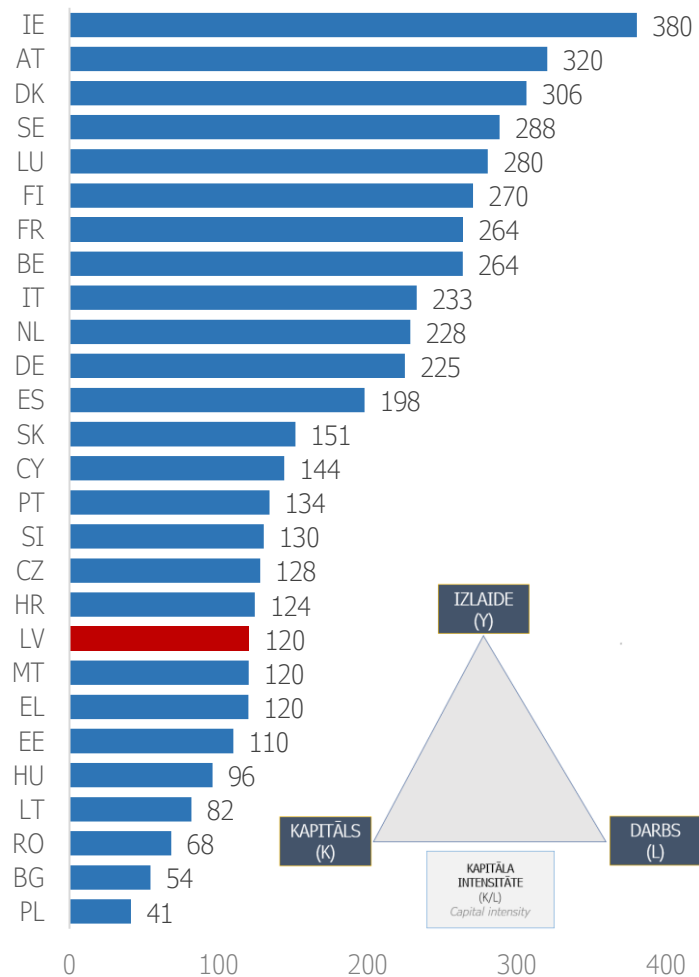

$$\Delta \text{ KAPITĀLA PRODUKTIVITĀTE} + \Delta \text{ KAPITĀLA INTENSITĀTE} = \Delta \text{ DARBA PRODUKTIVITĀTE}$$

KAPITĀLA INTENSITĀTE UN PRODUKTIVITĀTE

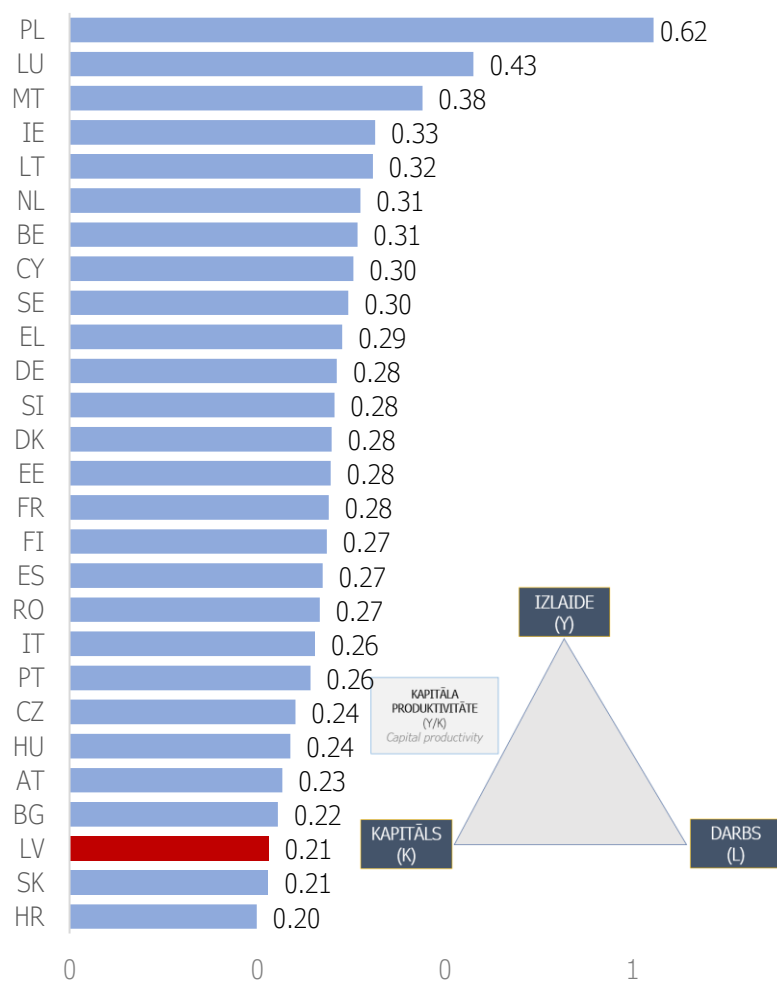
KAPITĀLA INTENSITĀTE

vidēji (2015-2019), salīdzināmās cenās, tūkst. EUR

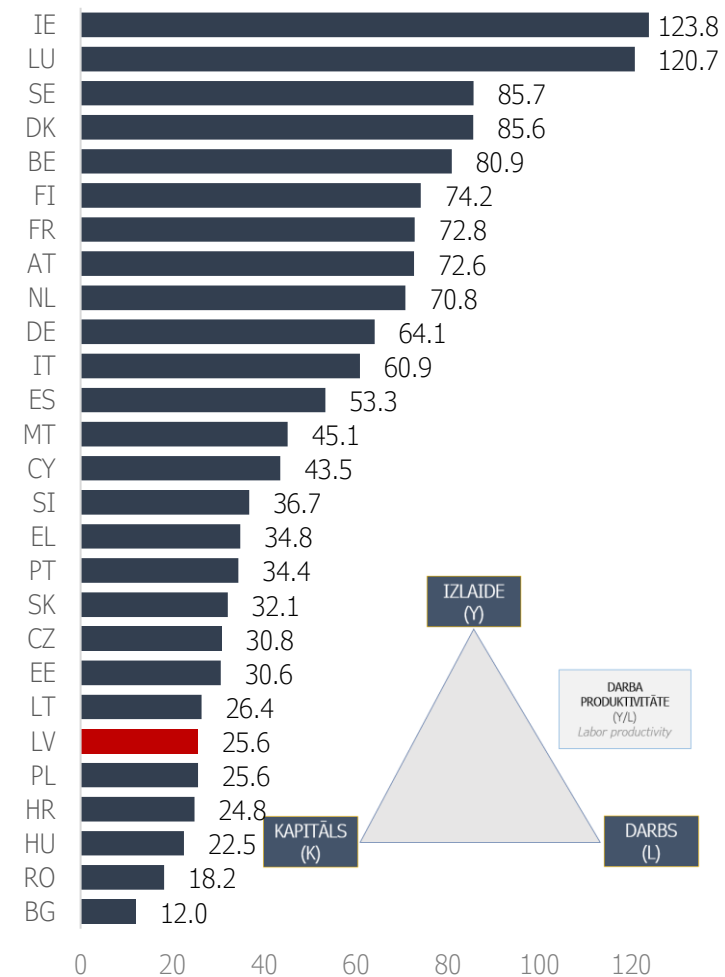
KAPITĀLA PRODUKTIVITĀTE

vidēji (2015-2019), salīdzināmās cenās, EUR

DARBA PRODUKTIVITĀTE

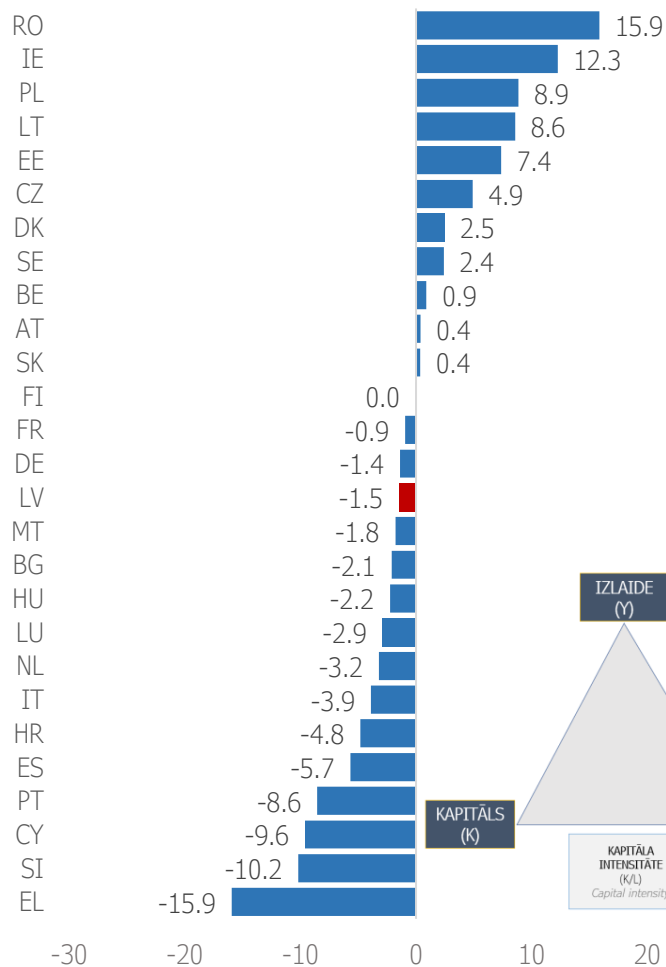
vidēji (2015-2019), salīdzināmās cenās, tūkst. EUR

KAPITĀLA INTENSITĀTE UN PRODUKTIVITĀTE

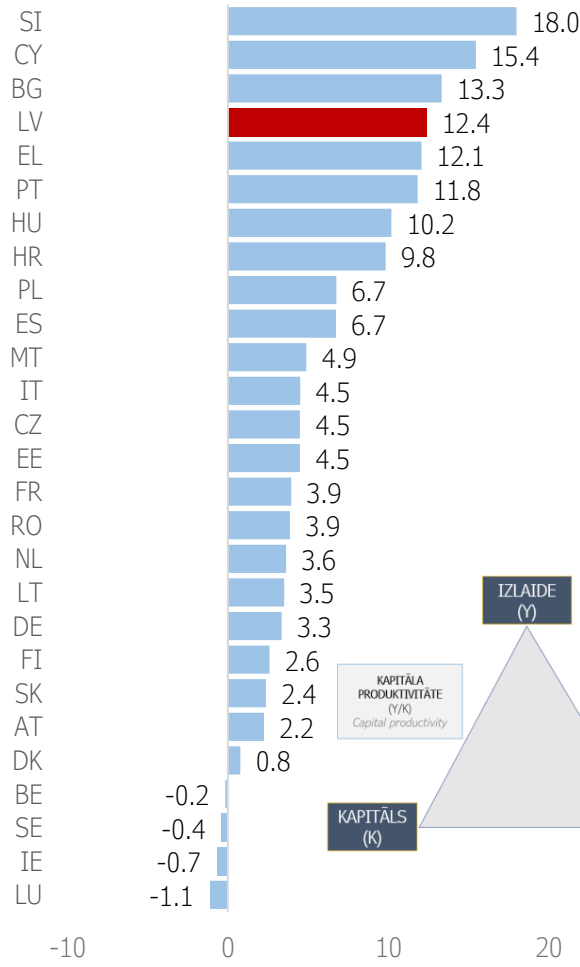
KAPITĀLA INTENSITĀTE

izmaiņas 2019/2015, %

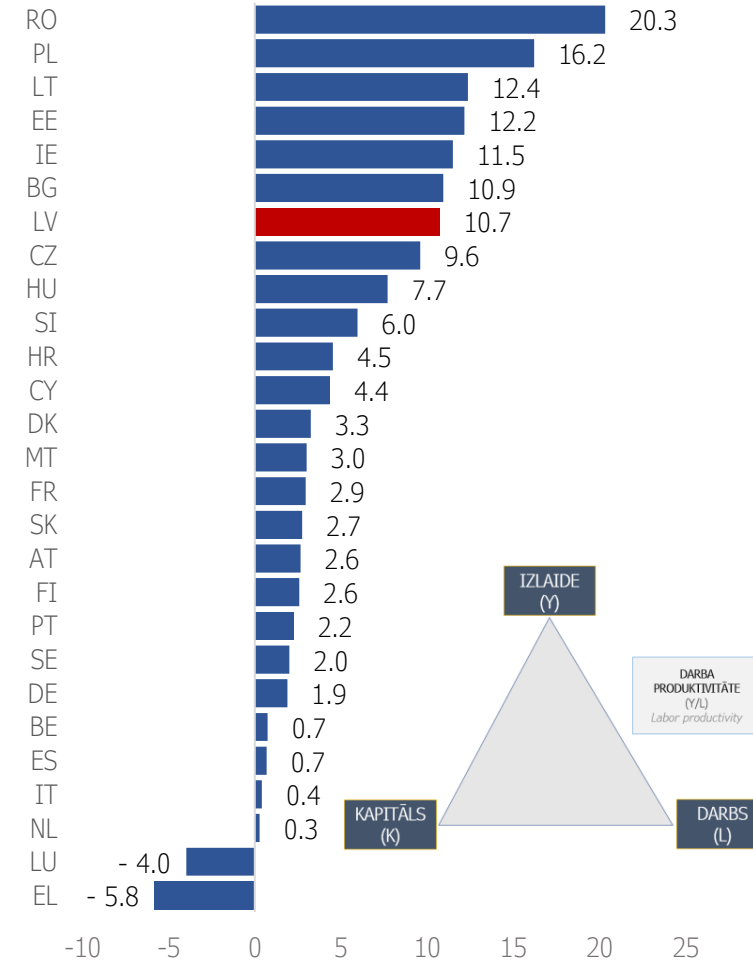
KAPITĀLA PRODUKTIVITĀTE

izmaiņas 2019/2015, %

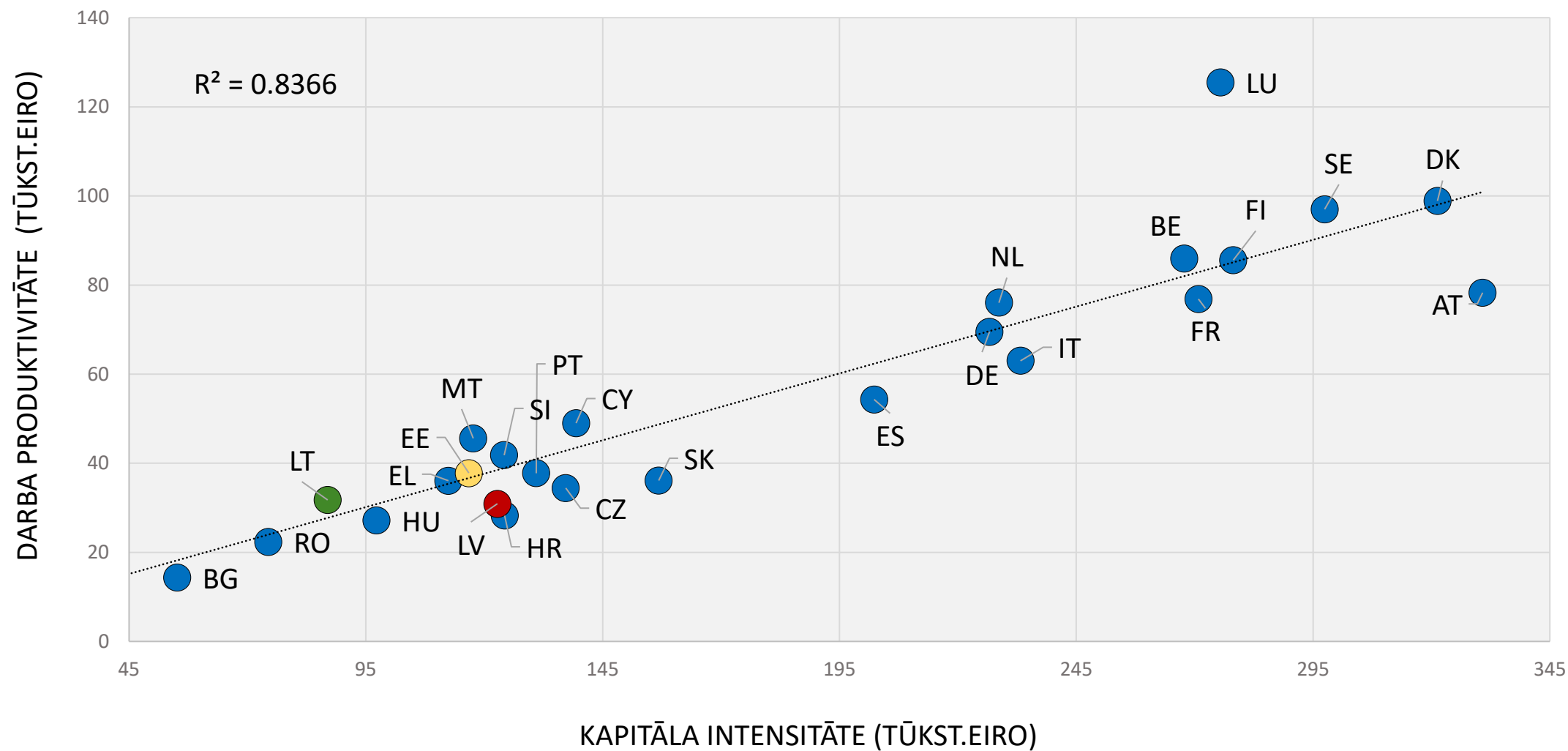
DARBA PRODUKTIVITĀTE

izmaiņas 2019/2015, %

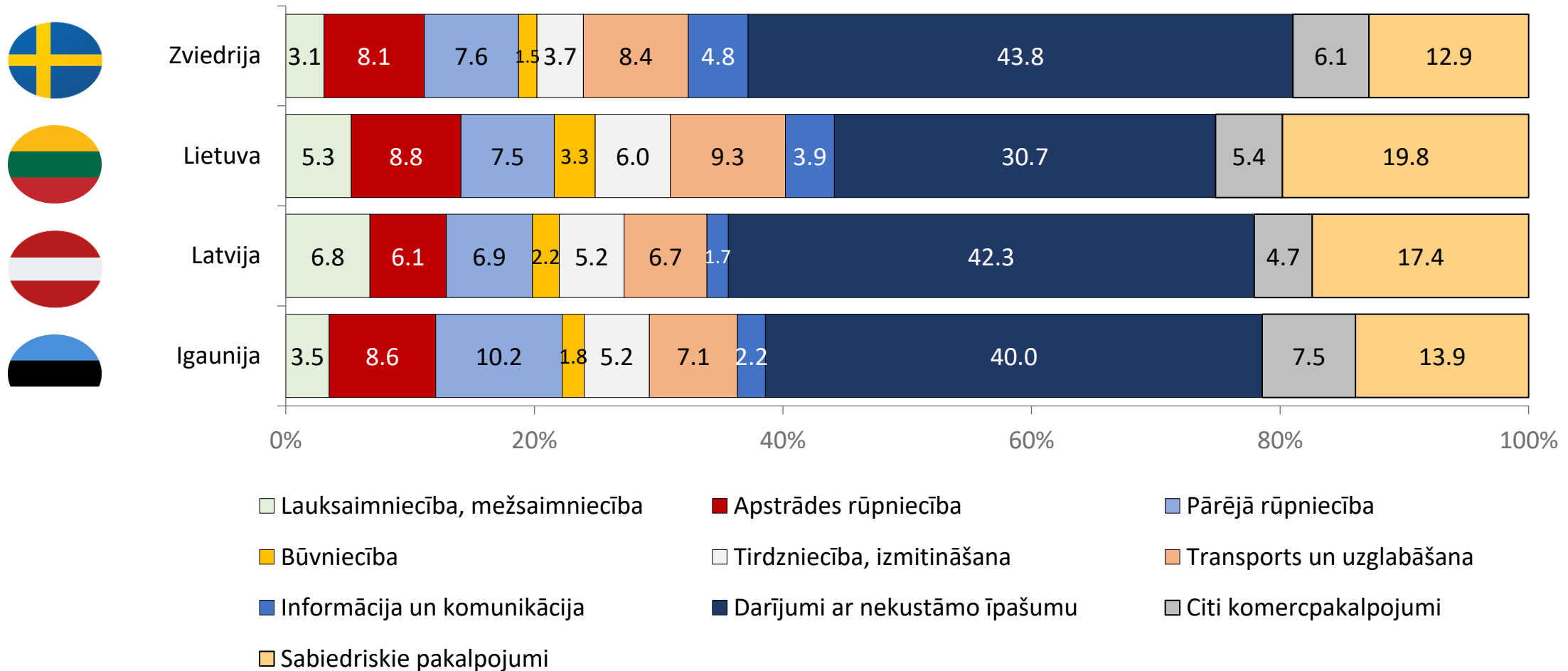
$$\Delta \text{KAPITĀLA PRODUKTIVITĀTE} + \Delta \text{KAPITĀLA INTENSITĀTE} = \Delta \text{DARBA PRODUKTIVITĀTE}$$

KAPITĀLA INTENSITĀTE UN DARBA PRODUKTIVITĀTE

UZKRĀTĀ KAPITĀLA NOZARU STRUKTŪRA BALTIJAS VALSTĪS UN ZVIEDRIJĀ

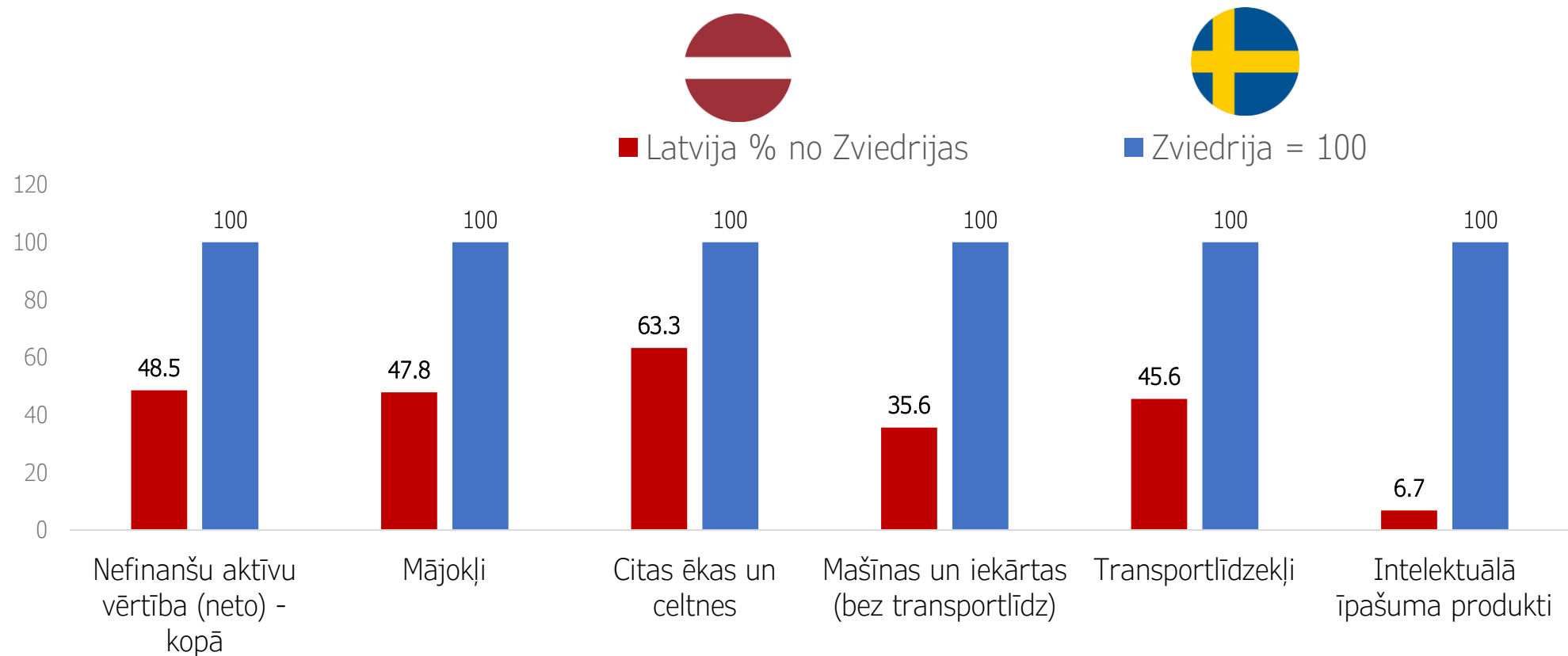
UZKRĀTO NEFINANŠU AKTĪVU VĒRTĪBAS (NETO) STRUKTŪRA PA NOZARĒM
2019.gads, %

UZKRĀTĀ KAPITĀLA INTENSITĀTE LATVIJĀ UN ZVIEDRIJĀ

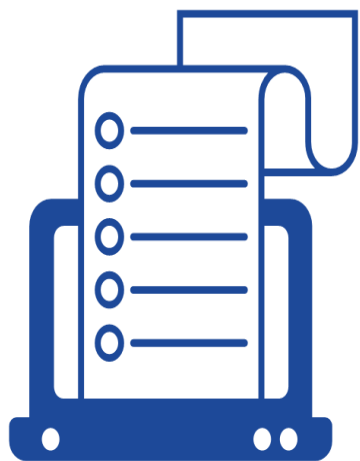
Latvijas atpalcība no Zviedrijas uzkrātā kapitāla intensitātē ir **>2 reizes**.

Pēc ieguldījumiem intelektuālā īpašuma produktos (t.sk. R&D) Latvijā gandrīz **15 reizes atpaliek** no Zviedrijas

LATVIJĀ IR STRUKTURĀLAS NEPILNĪBAS KAPITĀLA SADALĪJUMĀ GAN PĒC AKTĪVU VEIDIEM, GAN NOZARU GRIEZUMĀ. ĪPAŠI ZEMI IEGULDĪJUMI NEMATERIĀLAJOS AKTĪVOS

LV PEAK EKSPERTU APTAUJA

Kādi ir galvenie faktori, kas šobrīd ietekmē investīcijas Latvijā?

/ģeopolitiskā situācija, cenu un izmaksu pieaugums, pārrāvumi piegāžu ķēdēs, uzņēmējdarbības vide, ēnu ekonomika un korupcija, nodokļu slogs, finansējuma pieejamība, darbaspēka nepietiekamība, nepietiekams dialogs ar uzņēmējiem, u.c./

Kādi ir galvenie politikas instrumenti, lai mazinātu augstās inflācijas ietekmi uz investīciju projektu īstenošanu?

/valsts atbalsta palielināšana t.sk. elektroenerģijas cenu pieauguma kompensēšanai, nodokļu atlaides, valsts būvniecības projektu atlikšana, būvniecības projektu indeksēšanas paplašināšana, dialoga ar uzņēmējiem nodrošināšana, u.c./

Kādi ir galvenie politikas virzieni privāto investīciju produktivitātes palielināšanā vidējā un ilgtermiņā

/nodokļu politika, valsts stimuli ieguldīt inovācijās un darbaspēkā, uzņēmējdarbības vide, finansējuma pieejamība, darbaspēka nepietiekamība, dialoga ar uzņēmējiem uzlabošana u.c./

SECINĀJUMI UN TĀLĀKIE SOLI

SECINĀJUMI UN PRIEKŠLIKUMI

- ✓ Investīciju dinamika, salīdzinot ar inflācijas dinamiku, ir ļoti svārstīga. Tas liecina par to, ka investīciju apjomus ietekmē dažādi faktori
- ✓ Piedāvājuma inflācija – strauji augošas izmaksas var būtiski ietekmēt investīcijas
- ✓ ES valstīs ir dažādi inflāciju kompensējošie instrumenti – izmaksu indeksācija, projektu iesaldēšana, atbalsts uzņēmējiem, nodokļu atlaides u.c. Latvija šajā ziņā neatpaliek no citām valstīm, tomēr atbalsta mehānismiem jābūt mērķtiecīgākiem un savlaicīgākiem
- ✓ Pastāv cieša korelācija starp darba produktivitāti un kapitāla intensitāti. Kapitāla intensitāte Latvijā ir relatīvi labā līmenī, tomēr citās valstīs pie līdzīga kapitāla intensitātes līmeņa ir sasniegta augstāka darba un kapitāla produktivitāte
- ✓ Latvijā ir strukturālas nepilnības kapitāla sadalījumā gan pēc aktīvu veidiem, gan nozaru griezumā. Īpaši zemi ieguldījumi nemateriālajos aktīvos
- ✓ Latvijas lielā atpalicība infrastruktūras nodrošināšanā, inovācijās un darbaspēka kvalitātē, prasa lielus un ilgstošus ieguldījumus tieši šajās jomās

- Jāpilnveido inflāciju kompensējošos pasākumus, uzlabojot uzņēmējiem. Tā kā situācija ir mainīga un, lai uzlabotu atbalsta mehānismu mērķtiecīgumu un savlaicīgumu, jāpilnveido dialogs un atgriezeniskā saite ar uzņēmējiem. Pētījumā piedāvātais risinājums – izveidot interaktīvu platformu uzņēmēju problēmu identificēšanai
- Investīciju galvenie virzieni produktivitātes celšanā ir saistāmi ar uzlabojumiem nodokļu politikā, valsts stimuliem ieguldīt inovācijās un cilvēkkapitālā, finansējuma pieejamībā, darbaspēka nepietiekamības problēmas risinājumiem u.c.
- Īstermiņa aktuālie uzdevumi:
 - Paplašināt indeksācijas iespējas investīciju projektiem – fiskālie nosacījumi to atļauj
 - ANM programmas restrukturizācija – finansējuma pārdale par labu ieguldījumiem P&A un jauno tehnoloģiju attīstībai, kā arī enerģētikas neatkarības nodrošināšanai
 - Altum jaunu atbalsta programmu izstrāde ar mērķi veicināt produktivitāti un inovācijas
 - Atbalsts nodokļu un grāmatvedības politikas jomā ar mērķi veicināt produktivitāti un inovācijas
 - Uzlabot dialogu ar uzņēmējiem

TĀLĀKA RĪCĪBA

① LV PEAK paplašinātās ekspertu aptauja par galvenajiem investīciju virzieniem produktivitātes veicināšanā

② Interaktīvas platformas izveide uzņēmēju problēmu monitorēšanai; atspoguļojums LV PEAK barometrā

③ Pētījuma gala versijas iesniegt Ministrijai ne vēlāk kā līdz 2022. gada 12.decembrim

JAUTĀJUMI DISKUSIJAI

KĀDI IR EFEKTĪVĀKIE INFLĀCIJAS
KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI INVESTĪCIJU
PROJEKTOS?

KĀDI IR GALVENIE POLITIKAS VIRZIENI
PRIVĀTO INVESTĪCIJU PRODUKTIVITĀTES
PALIELINĀŠANĀ VIDĒJĀ UN ILGTERMIŅĀ?

